

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ

Людмила ЮРЧИШЕНА

ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ:

методичні рекомендації

до виконання індивідуальних творчо-аналітичних завдань

для здобувачів вищої освіти ОС «Магістр»

економічних спеціальностей та спеціальності

072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»

Вінниця
2024

УДК 658.14/17/076.5

Ю 835

*Рекомендовано до друку вченою радою економічного факультету
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(протокол № 9 від 26 січня 2024 р.)*

Укладач:

Юрчишена Л. В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи.

Рецензенти:

Клочковський О. В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і поведінкової економіки;

Гевлич Л. Л., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту.

Юрчишена Л. В.

Ю 835 Податковий менеджмент: методичні рекомендації щодо виконання індивідуальних творчо-аналітичних завдань для здобувачів вищої освіти ОС «Магістр» економічних спеціальностей та спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, ОП «Фінанси, банківська справа та страхування». Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2024. 21 с.

Методичні рекомендації щодо виконання індивідуальних творчо-аналітичних завдань для здобувачів вищої освіти ОС «Магістр» економічних спеціальностей та спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовлено відповідно до силабусу навчальної дисципліни «Податковий менеджмент». Тематика ІТАЗ забезпечує досягнення результатів навчання, визначених навчальною дисципліною, і пропонується як альтернатива екзамену. Роботи виконуються протягом семестру і презентуються на останньому занятті.

Індивідуальні творчо-аналітичні завдання спрямовані на формування програмних результатів навчання (ОП «ФБСС»), результатів навчання (для вибіркового ОК, що пропонується здобувачам економічного факультету), які визначені у силабусах та набуваються під час вивчення курсу, навичок самостійної роботи здобувачів, відкритості до нових знань; формують у здобувачів вміння виявляти і вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення та генерувати нові ідеї, навички міжособистісної взаємодії, здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), здатність застосовувати управлінські навички й інструментарій податкового менеджменту, здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію, здатність до стратегічного мислення і перспективного планування в сфері оподаткування, здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту.

УДК 658.14/17/076.5

© Юрчишена Л. В., 2024

© ДонНУ імені Василя Стуса, 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. Загальні вказівки щодо виконання індивідуального творчо-аналітичного завдання	6
РОЗДІЛ 2. Критерії оцінювання індивідуального творчо-аналітичного завдання	9
РОЗДІЛ 3. Індивідуальні творчо-аналітичні завдання за тематичною спрямованістю.....	10
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	19

ВСТУП

Податкова система є базовою дисципліною циклу професійної та практичної підготовки для здобувачів ОП «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» ОС «Магістр» і (разом з іншими ОК) формує компетентності та програмні результати навчання фінансистів відповідно до змісту й фокусу освітньо-професійної програми, Стандарту вищої освіти зі спеціальності, додатково до НРК.

До того ж навчальна дисципліна «Податковий менеджмент» може бути вибірковим освітнім компонентом для здобувачів економічних спеціальностей ОС «Магістр», і призначена для формування практичних навичок, прийняття управлінських рішень з питань оподаткування, що ґрунтуються на нормативно-правових обмеженнях та етичних правилах поведінки у мінливому зовнішньому і внутрішньому середовищі організації, набуття практичних навичок оптимізації податкового навантаження. Навчальна дисципліна є вибірковим освітнім компонентом для здобувачів економічних спеціальностей ОС «Магістр».

Метою вивчення навчальної дисципліни «Податковий менеджмент» є формування у здобувачів вищої освіти стратегічного мислення та перспективного планування у сфері оподаткування бізнесу, здатності обґрунтовувати варіанти управлінських рішень щодо формування оптимального податкового навантаження, оцінювати їх ефективність за наявних законодавчих обмежень та етичних аспектів, здійснювати податкове консультування і приймати рішення під час проведення податкових перевірок.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей і програмних результатів відповідно до ОП «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», зокрема:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК4. Вміння виявляти та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетентності (СК):

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК10. Здатність до стратегічного мислення та перспективного планування в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Як вибірковий освітній компонент «Податковий менеджмент» формує у здобувачів такі компетентності:

- вміння виявляти та вирішувати проблеми;
- здатність приймати обґрунтовані рішення та генерувати нові ідеї;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність застосовувати управлінські навички та інструментарій податкового менеджменту;
- здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію;
- здатність до стратегічного мислення та перспективного планування в сфері оподаткування;
- здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту.

Результати навчання:

- пояснювати відмінності між державним і корпоративним податковим менеджментом, реалізовувати правила етичної поведінки;
- здійснювати адміністрування податків та зборів, заповнювати податкові декларації;
- надавати податкові консультації власникам, менеджменту підприємств та іншим користувачам інформації у сфері оподаткування;
- пояснювати процес планування та процедуру проведення перевірок, демонструвати навички міжособистісної взаємодії між платниками і контролюючими органами на основі етичних мотивів;
- пояснювати види та статус податкового боргу, розраховувати пеню, визначати право податкової застави, управляти податковим боргом;
- оцінювати фінансову інформацію з метою планування і прийняття управлінських рішень щодо зменшення податкового навантаження на бізнес, обирати оптимальні схеми ведення бізнесу.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ТВОРЧО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАВДАННЯ

Організація навчального процесу в Донецькому національному університеті імені Василя Стуса регулюється «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса». Однією із форм організації освітньої діяльності є самостійна робота здобувача.

Самостійна робота – форма організації освітньої діяльності, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну у час, вільний від навчальних занять. Метою самостійної роботи є засвоєння у повному обсязі навчальної програми і формування у здобувачів вищої освіти здатності самостійно (без безпосередньої участі викладача) шукати і систематизувати інформацію з відкритих джерел, опановувати можливості цифрових бібліотек та відкритих баз даних, відбрати необхідну інформацію та сформулювати власну думку щодо сучасних суспільних процесів і розвитку спеціальності.

Однією із форм самостійної роботи є індивідуальне творчо-аналітичне завдання (ІТАЗ), що пропонується як альтернатива іспиту, виконується протягом семестру і презентується на останньому занятті. Тематику ІТАЗ викладач розміщує в Moodle, або здобувач може самостійно обрати одну із тем, що визначені силabusом, на початку курсу із урахуванням своїх інтересів. Завдання передбачає виконання розрахункових робіт, їх візуалізацію та критичні, обґрунтовані висновки за результатами дослідження, пропозиції для обґрунтування фінансових рішень.

Індивідуальне творчо-аналітичне завдання (ІТАЗ) – це вид завдання, який передбачає виконання здобувачем творчої роботи, що поєднує аналітичний та творчий підхід до розв’язання певної проблеми або завдання.

ІТАЗ передбачає проведення дослідження, пошуку та оброблення інформації, здатність застосовувати знання податкового законодавства, визначення його актуальності, висновків та розробки власних рекомендацій або рішень із певної проблеми. ІТАЗ може бути направлене на розвиток критичного мислення, творчих навичок, аналітичної компетенції, здатності працювати з нормативно-правовими актами, оцінювати їх актуальність, застосовувати на практиці та здійснювати дослідницьку активність.

Типові етапи виконання ІТАЗ можуть містити:

- визначення і узгодження з викладачем теми ІТАЗ;
- формулювання мети та завдання, предмета і об’єкта дослідження;
- моніторинг нормативно-правового законодавства з питань оподаткування;
- збір та аналіз інформації за останні 3–5 років;

- виконання практичної частини ІТАЗ, яка може бути подана як аналітичне завдання, стратегічне – пропонування схеми оптимізації бізнесу, розрахунок податкових платежів бізнесу та заповнення податкових декларацій, подання результатів у табличному і графічному форматі;
- формулювання висновків, рекомендацій щодо теми дослідження;
- формування списку використаних джерел (рекомендовано – за останні п'ять років, наводяться тільки ті джерела, що використані під час написання ІТАЗ);
- оформлення роботи у вигляді презентації, до якої може додаватися документ формату Excel із розрахунками.

Структура ІТАЗ містить:

ВСТУП (актуальність, мету, завдання, предмет, об'єкт дослідження).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА.

ВИСНОВКИ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.

Виконання ІТАЗ вимагає самостійної роботи, організаційних навичок, аналітичної та творчої діяльності здобувача вищої освіти, прийняття обґрунтованих рішень і генерування нових ідей, діяльності на основі етичних міркувань, здатності до саморозвитку, а також володіння науковим методом дослідження і високим рівнем академічної письмової мови, дотримання вимог наукового стилю, академічної доброчесності, якісно оформленої роботи та представлення результатів в усному вигляді.

Вимоги до оформлення ІТАЗ

Результати ІТАЗ оформляються у вигляді презентації Power Point, Canva, Prezi, що включає не більше 15 слайдів, кількість яких за розділами може дещо відрізнятись. Презентація має бути якісною і відповідати критеріям оцінювання, зазначеним у табл. 1. Форма подачі документа Excel довільна; якщо це документ із заповненою декларацією, то затвердженої форми (шаблон доступний на офіційних ресурсах), проте мають бути представлені розрахунки із застосуванням формул, графічних матеріалів. Після таблиць, рисунків потрібно наводити посилання на джерела інформації.

Рекомендована структура презентації:

1-й слайд – зазначається окремими рядками назва університету, факультету, кафедри, назва слайда – ІНДИВІДУАЛЬНЕ ТВОРЧО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ», тема завдання, прізвище, ім'я, курс, шифр і назва спеціальності, назва освітньої програми;

2-й слайд – мета та завдання;

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ДАЙДЖЕСТ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ПОЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

або

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ (цей розділ застосовується для аналітичних або прикладних тем ІТАЗ);

3–5-й слайди – представляється інформація за розділом;

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

6–9-й слайди – слайд представлення результатів дослідження у вигляді аналітичних таблиць, рисунків, графіків, діаграм;

10-й слайд – висновки (тезово за ІТАЗ);

11-й слайд – Список використаних джерел;

Максимальна кількість слайдів – 15.

Виконання індивідуального творчо-аналітичного завдання здійснюється відповідно до термінів, що передбачені карткою (табл. 2). Тему ІТАЗ потрібно узгодити до першого модуля. Здобувач може пропонувати іншу тему, але вона має бути дотична до курсу «Податковий менеджмент» та узгоджена з викладачем. На виконання завдання відводиться 4 тижні. Індивідуальне творчо-аналітичне завдання *може бути захищене як підсумковий контроль (екзамен)* за відповідного оформлення та презентації результатів.

Таблиця 2 – Картка виконання ІТАЗ

№ з/п	Етап виконання	Тиждень навчання	% часу на виконання
1	Вибір теми ІТАЗ і узгодження її з викладачем	1–8	5 %
2	Окреслення проблеми дослідження, формулювання мети та завдання, предмета і об'єкта дослідження	9	10 %
3	Дослідження теоретичних підходів та нормативно-правового законодавства з обраної теми	10–11	30 %
4	Виконання аналітичної частини ІТАЗ	12–13	30 %
5	Формулювання висновків та оформлення списку використаних джерел	13	5 %
6	Оформлення роботи у вигляді презентації	14	10 %
7	Усна презентація і захист ІТАЗ	Остання пара / консультація	10 %

РОЗДІЛ 2

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

ІНДИВІДУАЛЬНОГО ТВОРЧО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАВДАННЯ

Згідно з Методичними рекомендаціями до розробки критеріїв оцінювання типових завдань у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса, до ІТАЗ запропоновано такі критерії оцінювання презентації (табл. 1). Максимальний бал за ІТАЗ визначений у силабусі освітньої програми і становить 35 балів.

Таблиця 1 – Критерії оцінювання презентації

Критерії оцінювання	0–19 балів	20–29 балів	30–35 балів; 40 балів (для спеціальності 073)
Моніторинг нормативного правового законодавства	Не всі положення нормативно-правового законодавства є актуальними	Не містить критичного аналіз нормативно-правового законодавства, наявні помилки в його актуальності	Містить критичний аналіз нормативно-правового законодавства, положення є актуальними
Відповідність матеріалу тематиці проєкту	Містить близький за тематикою матеріал, але не несе важливої інформативної функції	Загалом відповідає тематиці проєкту і є досить інформативним	Точно відповідає тематиці, містить дуже важливу інформацію
Структурованість інформації	Важко вловити структуру подання інформації	Прослідковується певна структура в розміщенні інформації	Має чітку, логічно вибудовану структуру
Використання графіків, таблиць, діаграм	Графіки, таблиці і діаграми відсутні	Графіки, таблиці і діаграми представлені в роботі, але суттєво не доповнюють змісту	Графіки, таблиці і діаграми відповідають змісту та розкривають його сутність
Наявність посилань на використані інформаційні джерела	Немає посилань на використані джерела	Не повністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені	Оформлення посилань на інформаційні джерела цілком правильні, вичерпні
«Читабельність» тексту, наочність	Естетичний вигляд – незадовільний (відсутня структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення)	Естетичний вигляд дещо псує недостатньо чітка структура розміщення інформації, не зовсім доречна графіка оформлення	Чітка побудова сторінок. Розмір тексту легко сприймається
Відповідність дизайну змісту роботи, єдність стилю в оформленні різних частин презентації	Дизайн зовсім не відповідає тематиці проєкту, а інколи навіть іде всупереч загальному змісту	Дизайн не суперечить загальному змісту проєкту	Гармонійне поєднання дизайнерських знахідок з ідеєю проєкту
Уміння і навички використовувати комп'ютерні технології (використання спецефектів, анімацій, звуків, графіки)	Низький (початковий) рівень використання різноманітних можливостей комп'ютерних технологій	Робота справляє враження про середній рівень умінь і навичок використання комп'ютерних технологій учнями	Робота є прикладом високого рівня володіння комп'ютерними технологіями

РОЗДІЛ 3

ІНДИВІДУАЛЬНІ ТВОРЧО-АНАЛІТИЧНІ ЗАВДАННЯ ЗА ТЕМАТИЧНОЮ СПРЯМОВАНІСТЮ

Рисунок 3.1 – Теми, що включені до навчальної дисципліни «Податковий менеджмент»*

*Якщо назва теми збігається або є дотичною за тематикою між різними освітніми програмами, то індивідуальні творчо-аналітичні завдання визначені за одною з них. За основу взята тематика для ОП «ФБСС». Теми ІТАЗ розширюють кругозір здобувачів вищої освіти щодо проблематики у сфері податкового менеджменту.

Індивідуальні творчо-аналітичні завдання спрямовані на формування таких результатів навчання, що набуваються як результат успішного засвоєння курсу та виконання ІТАЗ:

- пояснювати теоретичні, правові та етичні аспекти податкового менеджменту та застосовувати навички адміністрування податків на практиці;
- надавати податкові консультації власникам, менеджменту підприємств та іншим користувачам інформації у сфері оподаткування;
- пояснювати процес планування та процедуру проведення перевірок, демонструвати навички міжособистісної взаємодії між платниками і контролюючими органами на основі етичних мотивів;

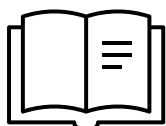
- пояснювати види, статус податкового боргу, розраховувати пеню, управляти податковим боргом;
- оцінювати фінансову інформацію з метою планування і прийняття управлінських рішень щодо зменшення податкового навантаження на бізнес, обирати оптимальні схеми ведення бізнесу;
- аналізувати схеми оподаткування бізнесу в країнах світу і норми міжнародних договорів, здійснювати вибір оптимальної географічної мережі бізнесу та контрагентів.

Важливо! Кожна тема ІТАЗ є унікальною і може змістовно відрізнитися залежно від фокусу дослідження та акценту на правовий чи практичний складник. Є теми, що можуть не містити аналітичного складника, але важливо досягти цілісності виконання ІТАЗ і розуміння інформації, що представляється. Темі ІТАЗ обираються залежно від власних інтересів здобувача вищої освіти і можуть бути основою для написання наукової роботи чи публікації (статті, тези)

Тематика ІТАЗ

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ, ПРАВОВІ ТА ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Темі ІТАЗ:

1.1. Еволюція теорій податкового менеджменту: від класичних до сучасних концепцій.

1.2. Вплив теорій податкового менеджменту на практику бізнесу.

1.3. Правові аспекти податкового менеджменту: сучасні виклики та тенденції.

1.4. Правові та етичні виклики міжнародного податкового менеджменту.

1.5. Етичні виміри податкового планування та менеджменту.

1.6. Вплив міжнародних стандартів на податковий менеджмент корпорацій.

1.7. Цифрові технології у сучасному податковому менеджменті.

Рекомендації щодо наповнення змістової частини розділів ІТАЗ

Наприклад: ІТАЗ «Правові та етичні виклики міжнародного податкового менеджменту».

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ДАЙДЖЕСТ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ПОЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

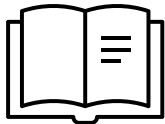
Охарактеризуйте правові аспекти, які виникають під час реалізації податкового менеджменту в міжнародному контексті. Визначте етичні стандарти та правові обмеження, які впливають на діяльність міжнародних корпорацій.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Порівняйте правила етичної поведінки контролюючих органів України та країн ЄС. Наведіть приклади порушення правил етичної поведінки.

ТЕМА 2. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ

Теми ІТАЗ:

2.1. Стратегії боротьби контролюючих органів із податковими ухиленнями.

2.2. Автоматизація процесу складання податкових декларацій: переваги та виклики.

2.3. Податкові опції та стратегії у межах податкових декларацій для фізичних осіб і бізнесів.

2.4. Податкові стимули у податкових деклараціях як інструмент регулювання економіки.

Рекомендації щодо наповнення змістової частини розділів ІТАЗ

Наприклад: ІТАЗ «Автоматизація процесу складання податкових декларацій: переваги та виклики».

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ДАЙДЖЕСТ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ПОЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

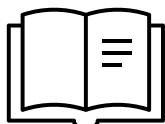
Поясніть, навіщо і в яких випадках платники подають декларації. Наведіть перелік декларацій, які мають складати платники на загальній системі оподаткування, терміни їх подачі та сплати податкових зобов'язань.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Розгляньте приклад заповнення декларації у формі Excel або в електронному кабінеті платника.

ТЕМА 3. ПОДАТКОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ПОДАТКИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Теми ІТАЗ:

3.1. Вплив воєнного конфлікту на податкову систему та фінансові операції підприємств.

3.2. Податкова оптимізація та управління ризиками під час воєнних дій.

3.3. Міжнародний аспект податкового консультування у часи війни.

3.4. Охарактеризуйте особливості перебування платників на загальній і спрощеній системі оподаткування.

3.5. Податкові пільги для платників загальної / спрощеної системи оподаткування та підтримка підприємств у зоні воєнного конфлікту.

3.6. Оподаткування гуманітарних допомог та благодійності в умовах війни.

Рекомендації щодо наповнення змістової частини розділів ІТАЗ

Наприклад: ІТАЗ «Податкові пільги для платників спрощеної системи оподаткування та підтримка підприємств в умовах війни».

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ДАЙДЖЕСТ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ПОЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

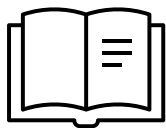
Охарактеризуйте пільги для платників спрощеної системи оподаткування в умовах війни. Які є обмеження і переваги оподаткування платників?

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Проаналізуйте використання податкових пільг та інших інструментів для стимулювання економічної активності в умовах війни; втрати держави від надання пільг платникам; економічні стимули бізнесу від пільг.

ТЕМА 4. ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ. ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕВІРОК

Теми ІТАЗ:

4.1. Нормативно-правові аспекти проведення перевірок та аналіз результатів перевірок контролюючими органами в розрізі їх видів.

4.2. Планові податкові перевірки: критерії відбору платників та порядок проведення. Аналіз кейсів за результатами планових перевірок.

4.3. Податкові перевірки: порядок проведення та аналіз кейсів за результатами перевірки (можна обрати будь-який вид перевірки).

4.4. Стратегії планування та проведення податкових перевірок у великих корпораціях.

4.5. Вплив податкових перевірок на бізнес-процеси та стратегії управління ризиками.

4.6. Роль технологій у вдосконаленні податкового контролю та плануванні перевірок.

4.7. Вплив результатів податкових перевірок на фінансовий стан та ділову репутацію бізнесу.

4.8. Податкові перевірки бізнесу щодо РРО.

Рекомендації щодо наповнення змістової частини розділів ІТАЗ

Наприклад: ІТАЗ «Стратегії планування та проведення податкових перевірок у великих корпораціях».

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ДАЙДЖЕСТ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ПОЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

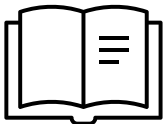
Зробити огляд термінів та ключових понять пов'язаних зі стратегічним плануванням. Обґрунтувати важливість стратегічного податкового планування для великих компаній.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Розглянути стратегічні підходи до планування та організації податкових перевірок на підприємствах; аналіз методів та інструментів, що використовуються для забезпечення ефективності й дотримання законодавства.

ТЕМА 5. УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМ БОРГОМ ПІДПРИЄМСТВ

Теми ІТАЗ:

5.1. Порівняльний аналіз вітчизняних та зарубіжних методів управління податковим боргом.

5.2. Оцінка зміни податкового боргу в Україні (загалом у розрізі платників податків, видів податків).

5.3. Оцінка впливу податкового боргу на фінансовий стан підприємства.

5.4. Порівняльний аналіз практик управління податковим боргом у різних секторах господарства.

5.5. Вплив економічних та правових чинників на управління податковим боргом.

5.6. Стратегії управління та зменшення податкового боргу в Україні.

5.7. Вплив змін у законодавстві на управління податковим боргом.

5.8. Управління податковим боргом платників контролюючими органами в Україні.

Рекомендації щодо наповнення змістової частини розділів ІТАЗ

Наприклад: ІТАЗ «Вплив змін у законодавстві на управління податковим боргом».

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ДАЙДЖЕСТ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ПОЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

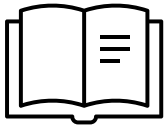
Розгляньте трактування сутності «податковий борг» із позиції законодавства; підстави виникнення податкового боргу; види статусу податкового боргу.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Проаналізуйте податковий борг підприємств у динаміці, підстави його виникнення, податкові переваги і ризики у разі виникнення податкового боргу. Оцініть, як зміни у податковому законодавстві можуть вплинути на стратегії управління податковим боргом. Поясніть: «Чи вигідно підприємству накопичувати податковий борг? Чому так відбувається?»

ТЕМА 6. ПЛАНУВАННЯ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Теми ІТАЗ:

6.1. Прийняття управлінських рішень щодо зменшення податкового навантаження на бізнес.

6.2. Оптимальні схеми ведення бізнесу (розглянути конкретні приклади).

6.3. Аналіз ефективності податкового планування на прикладі конкретного підприємства.

6.4. Вплив податкового законодавства на стратегічне податкове планування підприємства.

6.5. Оптимізація податкових стратегій для міжнародних компаній.

6.6. Вплив податкових стратегій на соціальну відповідальність підприємства та етичну поведінку платників податків.

6.7. Показники ефективності корпоративного податкового менеджменту, критерії їх вибору.

6.8. Податкові ризики в корпоративному податковому менеджменті: значення, способи оцінки та управління.

Рекомендації щодо наповнення змістової частини розділів ІТАЗ

Наприклад: ІТАЗ «Аналіз ефективності податкового планування на прикладі конкретного підприємства»*.

*ця тема є практичною, тому в першому розділі будуть розглянуті питання сутності та показники податкового планування.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

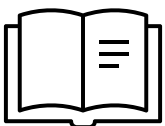
Поясніть сутність і призначення податкового планування. Наведіть методику розрахунку показників, що будуть розраховані в роботі.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Оберіть підприємство та запропонуйте підходи до податкового планування. Розгляньте альтернативні стратегії, які підприємство використовує для оптимізації податкових платежів. Проаналізуйте результати впливу цих стратегій на фінансовий результат підприємства.

ТЕМА 7. ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ

Теми ІТАЗ:

7.1. Аналіз трансфертних цін у міжнародній корпорації.

7.2. Оцінка ризиків трансфертного ціноутворення.

7.3. Порівняльний аналіз трансфертних цін у різних країнах.

7.4. Вплив змін у трансфертному ціноутворенні на бізнес-модель компанії.

7.5. Сучасні тенденції у трансфертному ціноутворенні.

Рекомендації щодо наповнення змістової частини розділів ІТАЗ

Наприклад: ІТАЗ «Аналіз трансфертних цін у міжнародній корпорації».

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ДАЙДЖЕСТ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ПОЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.

Поясніть поняття трансфертного ціноутворення з позиції нормативно-правового поля; основні принципи трансфертного ціноутворення; методи визначення трансфертних цін.

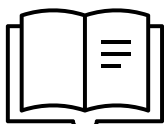
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Проаналізуйте і покажіть на прикладах, як міжнародна компанія встановлює трансфертні ціни для своїх внутрішніх транзакцій та як це впливає на її прибуток і оподаткування у різних країнах.

Наведіть приклади типових транзакцій та їх вплив на трансфертне ціноутворення.

ТЕМА 8. МІЖНАРОДНЕ ОПОДАТКУВАННЯ ТА ПОГАШЕННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ

Теми ІТАЗ:

8.1. Порядок застосування Міжнародного договору України про уникнення подвійного оподаткування стосовно повного або часткового звільнення від оподаткування доходів нерезидентів із джерелом їх походження з України.

8.2. Бенефіціарний (фактичний) отримувач (власник) доходу, статус податкового резидента, довідка, стягнення податкового боргу в міжнародних правовідносинах, оскарження суми грошового зобов'язання, податкове повідомлення-відкликання.

8.3. Багатостороння конвенція MLI.

8.4. План дій BEPS (Base erosion and Profit Shifting).

8.5. Конвенція про уникнення подвійного оподаткування.

8.6. Список офшорних держав, операції з якими підлягають контролю. *Діяльність Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) у сфері оподаткування. Порядок надання допомоги у стягненні податкового боргу в міжнародних правовідносинах.*

8.7. Міжнародне оподаткування та структура бізнесу. Узгодження суми податкового боргу в міжнародних правовідносинах.

8.8. Відкликання податкових повідомлень у міжнародних правовідносинах або податкових вимог.

Рекомендації щодо наповнення змістової частини розділів ІТАЗ

Наприклад: ІТАЗ «План дій BEPS».

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ДАЙДЖЕСТ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ПОЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Огляд мети та змісту плану BEPS (поясніть загальні цілі й завдання плану).

Структура та складники плану BEPS (розглянути кожну з 15 дій, визначених ОЕСР, які стосуються різних аспектів боротьби з уникненням оподаткування).

Аналіз змін у національному законодавстві (описати реформи і зміни, які були внесені національними урядами для впровадження положень плану BEPS).

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Оцінка впливу на бізнес-середовище (розглянути, як план BEPS впливає на міжнародні корпорації та їх діяльність).

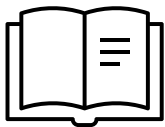
Аналіз реакції країн і бізнес-спільноти (розглянути, як країни та підприємства реагують на впровадження плану BEPS і чи виникають труднощі у його реалізації).

ДОДАТКОВА ТЕМА

ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАННЯ

ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПЛАТНИКІВ. Е-СЕРВІСИ ДПС

Теми ІТАЗ:

1. Аналіз ефективності електронних сервісів ДПС для платників податків.
2. Використання штучного інтелекту та аналітики даних у формуванні податкової звітності.
3. Цифрові інструменти для моніторингу та управління податковими зобов'язаннями.
4. Безпека електронної податкової звітності: виклики та заходи захисту.
5. Майбутнє цифрових інструментів у податковому адмініструванні.
6. Електронний кабінет платника податків: можливості та труднощі у використанні.
7. Вплив цифровізації на зменшення податкових ризиків та помилок у звітності.
8. Інтеграція цифрових інструментів у процес формування податкової звітності підприємств.
9. Аналіз та порівняння функціоналу е-сервісів податкових адміністрацій у різних країнах.
10. Е-сервіси для отримання і надання консалтингових послуг у сфері оподаткування в умовах цифровізації фінансової інфраструктури.

Рекомендації щодо наповнення змістової частини розділів ІТАЗ

Ці теми можуть мати різні варіанти представлення:

- *інтерактивний*, тобто ви наочно демонструєте цифрові інструменти та пояснюєте можливості їх застосування (записується коротке відео);
- *інтерактивна презентація*, що містить мінімум теорії та практичний інструментарій застосування цифрових технологій;
- *презентація підготовлена відповідно до вимог ІТАЗ*.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Goyal S. P., Mehrotra H. C. Corporate Tax Planning and Management. Assessment Years 2019–20 and 2020–21, 17th Edition. 2019.
2. International collaboration to end tax avoidance. URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/>
3. Vinod K. Singhanian, Monica Singhanian Corporate Tax Planning and Business Tax Procedures with Case Studies, 2019.
4. Железнова Д. С., Юрчишена Л. В. Механізм оптимізації податкового навантаження в системі корпоративного податкового менеджменту. *Фінанси. Облік. Банки*. 2018. № 1(23). С. 73–83.
5. Методичні рекомендації до розробки критеріїв оцінювання типових завдань у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса / за заг. ред. Т. Л. Нагорняк, Л. В. Юрчишена. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2022. 58 с.
6. Мороз Е. Г. Податковий менеджмент: навч. посібник. Рівне: НУВГП, 2020. 412 с. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/18860/>
7. Податковий менеджмент: курс в Moodle. URL: <https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=1318>
8. Проць Н. В., Матвійчук Н. В. Податковий менеджмент: конспект лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 104 с.
9. Податковий менеджмент: навчальний посібник / А. В. Жаворонок, К. С. Шапошников, І. Я. Ткачук. Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2022. 220 с.
10. Юрчишена Л. В., Кернична Г. Ю. Концептуальні засади фіскальної ефективності непрямого оподаткування в Україні. ХНУ, 2021. № 6. С. 122–126.
11. Юрчишена Л. В., Петренко Ю. О. Аналіз чутливості публічних фінансів до пандемії Covid-19. *Науковий вісник ОНЕУ*. 2021. № 9–10. С. 43–51.
12. Юрчишена Л. В., Шевчук Ю. І. Концептуальні засади адміністрування та фіскальний потенціал акцизного податку в Україні. *Фінанси. Облік. Банки*. № 1(24), 2019. С. 102–112.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Державна податкова служба України. Офіційний сайт. URL: <https://www.tax.gov.ua>
2. Законодавство України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/>
3. Податковий кодекс України. Поточна редакція від 19.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

4. *Митний кодекс України*. Поточна редакція від 17.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>

5. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Закон України. Поточна редакція від 26.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

6. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року. Поточна редакція від 01.08.2022. № 435-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Навчальне видання

Юрчишена Людмила Вікторівна

ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ:

методичні рекомендації

до виконання індивідуальних творчо-аналітичних завдань

для здобувачів вищої освіти ОС «Магістр»

економічних спеціальностей та спеціальності

072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»

Редактор Я. С. Вакалюк

Технічний редактор О. К. Гомон

Підписано до друку 02.02.2024 р.

Формат 60×84/16. Папір офсетний.

Друк – цифровий. Умовн. друк. арк. 1,22.

Тираж 100 прим. Зам. № 2.

Донецький національний університет імені Василя Стуса

21021, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 21.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи

до Державного реєстру

серія ДК № 5945 від 15.01.2018 р.